

Resumé af forårstrækket ved Hyllekrog 2017

Af Preben Berg

Ådselgrib, Vestlolland 5. juni 2017. Foto: Lars Paaby

Endnu en mildere vinter af slagsen gjorde at første obsdag i år faldt allerede 2. februar, som dog blev efterfulgt af 3 dage med tæt tåge; igen obs den 6/2; vintervejr i 4 dage hvorefter så obs for fuld skrue fra den 11/2.

Nu er det blevet til det 10. år inkl. et slags prøveår, at forårstrækket ved Hyllekrog er blevet dækket og dækningen fortsatte frem til den 7/6 (i alt 118 obsdage) med i alt 590.433 bogførte trækkende fugle. I år blev den mest spektakulære trækforekomst de enormt mange trækkende fjordterne med ca. 10 gange så mange som gennemsnittet: total hele 21.491 trk. med største dag 29/4 13.200 (!). Det blev også halvåret med hele 3 gribbearter på lokaliteten: Lammegrib, Ådselgrib og Gåsegrib (!).

Træktallene fordelt på dage og artstotaler fremgår som vanligt af rundsendte regneark, men bemærk at der denne gang nu er indsat ekstra tal fra et mindre antal dage i 2009 (15) og 2010 (10). Disse ekstra rådata, som stammer fra Dansk Hydraulisk Instituts (DHI) tællinger ved Rødbyhavn i forbindelser med forundersøgelserne til femernforbindelsen, fylder således nogle huller ud i dækningen fra især det tidlige forår. Dækningen ved Hyllekrog var her ikke fuldstændig i de allerførste år. Bemærk at der kun er medtaget tal fra typisk vandfugle med østgående trækretning i bæltet og som så ville passere obsstedet 6-8 minutter senere ved Store Brunddrag. Der er kun i denne omgang medtaget data fra dage helt uden dækning ved Hyllekrog og således ikke fra perioder efter obsafslutning ved Hyllekrog. Der skal også

bemærkes, at tælleteknikken var anderledes ved Rødbyhavn, da der her taltes 2 gange 15 minutter pr. time. De talte fugle er så ganget med 2 og indsat i træktabellen. Der skal lyde en stor tak til DHI for brug af data! Man skal så efterfølgende være opmærksom på, at de nævnte artsmæssige procentudsving i de hidtil udsendte årsresuméer ikke længere alle er korrekte p.g.a tilførsel af ekstra data.

Vi deltog igen i år i Tårnenes dag, hvor vi kom ind på en delt 3. plads samt med landets klart bedste art på listen: Pileværbling (eneste SU art i konkurrencen i DK). Det blev til 90 arter + 7 efter officiel obstid (86 + 7 i 2016).

Observatørerne har dette forår været Preben Berg med assistance af især Gunnar B. Pedersen, Ralph Qwinten, René Christensen, Claus Mortensen, Ole Friis Larsen, Sune Madsen, Jens Peter Ringved Andersen og Palle Sørensen.

Sortstrubet Lom, Femernbælt 2. juni 2017. Foto: Preben Berg

Ingen pibesvaner, men ny rekord i Knortegæs

Lommerne har efterhånden ligget på nogenlunde samme niveau i de sidste 4 år, men stadig under middel med i alt 1366 Rødstrubede og 438 Sortstrubede. Temmeligt slapt træk af de røde, hvor største dag blev på beskedne 9/4 137, mens dens sorte fætter landede på 9/4 og 6/5 begge 41 trk. som højeste notering.

Efter nogle meget dårlige år igen stigende antal af Toppet lappedykker (186) og i år flest 4/4 40 og 9/4 34. Ligesom med sidste år gælder det om at kende sin besøgstid med hensyn til Gråstrubet lappedykker (620), da over 50% røg af sted på selvsamme rekordaften: 9/4 hele 321 trk. (!). Nordisk Lappedykker (25) sås med i alt 7 trk.+ 18 rst. i tiden 2/3 – 9/4, hvilket er rekordmange. Flest trak her 3/4 3 samt 31/3 6 og 9/4 9 rst.

Sulerne holder niveauet for de seneste år med 18/2 – 4/4 i alt 8 fugle.

Pibesvane gjorde sig derimod bemærket med sin totale udeblivelse, hvilket ikke er sket før, mens Sangsvane (224) holdt sig over gennemsnittet mest i kraft af næstbedste træk fra lokaliteten (lave her!): 28/2 81. Storke er altid en fornøjelse at se komme forbi, hvoraf 2 Sorte blev set henholdsvis den 25/4 1 NØ og 25/5 1 trk. S, mens de Hvide sås med 16/3 1 og

14/5 3 trk. NØ samt 20/5 2-3 OF.

Trækkende Sædgæs (46) sås der som sædvanlig ikke mange af, men pænt med rastende fugle i februar (omkring Vesterdybet), flest 18/2 435 (190 Tundra + 245 Tajga) rst. Samme historie med Kortnæbbet gås (0 trk.) og rekordmange rst. i februar – flest 16-24/2 med max. 24/2 210 rst. Trækkende Blisgæs (1935) sås i en mængde som samlet set overgik normalen med 25% og de bedste dage blev 8/3 240 og 28/3 368. Som sædvanlig ikke de store antal af Grågæs (971) som ligeledes også var spredt udover hele perioden (351 på fældningstrækket i maj-juni).

Tilbage til mere beskedne antal af Bramgås (93.536) efter 3 år i træk med langt over 100.000 – nu kun max. 10/5 37.470, mens Knortegås (53.624) satte rekord både totalt og på dagsbasis: 20/5 34.900 (heraf 12.345 på 30 min 9.30-10.00), 23/5 3200 og 24/5 6180.

Knortegæs med 2 ederfuglehanner 22. maj 2017. Foto: Preben Berg

Rekord af Gravand, Pibeand og Fløjlsand, men bundrekord af Ederfugl

Der er sjældent noget særligt at skrive om Gravand (581), men denne gang både ny total- og dagsrekord: 11/3 117. Der er ikke tidligere set mere end højst 29 pr. dag, da arten underligt nok bare drysser spredt forbi i meget lave antal. Pibeand (4901) kunne lige klare en beskeden sæsonrekord, mens dagstotalerne lå langt fra. Arten toppede koncentreret i månedsskiftet marts/april med 3 OK dage i rap: 31/3 677, 1/4 585 og 2/4 620. Knarand (109) lå ca. 21 % over middel imod Krikand (1281) og Gråand (351) som lå ca. 21% under middel. Der taltes over 100 Krikænder på 3 dage med flest 2/4 160. I forhold til gennemsnittet (+80%) klarede Spidsand (777) sig igen bedst af svømmeænderne med største tal 12/3 86, 13/3 87, 31/3 88 mens bedste dag lå helt henne i maj måned: 7/5 132. Der kom gang i Skeand (497) fra den 31. marts, men næsten halvdelen af fuglene lå alligevel i maj måned. De største dage blev 30/4 50, 2/5 61 og 7/5 99.

Troldand (733) bliver der i forhold til sin talrigheid sjældent registreret særlig mange af pga udpræget nattrækkende art. I år dog både hidtil største sæsontotal samt p.t. eneste tal over

100 i arkivet: 6/5 136 og 7/5 372. Omsider igen over 1000 bjergænder (1005) hvor trækket denne gang var meget jævnt fordelt udover foråret (feb: 318, mrs: 278, apr: 319 og maj: 90) – største dag blev 30/4 179.

Stadig faldende antal af Ederfugl (211.720), hvilket er knap 34% under gennemsnittet. Antal fugle efter afsluttet obstdid blev denne gang skønnet til ca. 17.400 og den samlede forårssum er nu derfor på bare ca. 228.000. Nu er den samlede forårssum snart kun halvdelen af, hvad den var for bare 5 år siden (se tabel 1), men forhåbentlig er de begyndt at overvintre i større omfang inde i den østlige del af Østersøen. Dette er dog stadig ubekræftet. De bedste dage var ligeledes meget lave: 28/3 14.950 og 29/3 12.480. Kønsbestemmelsesprojektet på direkte trækkende Ederfugle kører nu på 5. år og i alt 75.727 blev denne gang kønsbestemt. Hunprocenten er denne gang steget marginalt til 32,2%. Jagtstoppet på ederfuglehunner har tilsyneladende hjulpet, men der er stadig lang vej igen førend arten er tilbage til normale tilstande.

Trækkende og kønsbestemte Ederfugle Hyllekrog 2012-2017						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal talte træk	358710	334658	342501	293649	224492	210680
Beregnete udenfor obstdid	51000-55000	45100-50000	27110-29000	27720	22000	17400
Afrundet forårssum	410000	380-385000	370-372000	321-322000	246-247000	228000
Difference i forhold til året før		-25000-30000	-10000-13000	-50000	-75000	-18000
Antal kønsbestemte		58681	64492	70150	62601	75727
Kønsbestemte i %		18	18,8	23,9	27,9	35,9
Hunprocent		33,9	33,1	32,2	31,7	32,2

Tabel 1: Oversigt over østtrækkende og kønsbestemte Ederfugle 2012-2017.

Der er som bekendt intet, der er så skidt, at det ikke er godt for noget, hvilket der måske her er tilfældet. På grund af færre ederfugle er det muligvis nok blevet lettere at opdage og pille Kongeederfugle ud fra flokkene.... i hvert fald lykkedes det i år at finde mindst 4 fugle:

12/3, 16/3, 22/3 og 31/3, hvor der blev fundet en adult han trk. Ø!

Igen i år temmelig begrænset træk af Havlit (976) hvoraf de 653 sås i marts måned med flest 24/3 203. Derimod er Sortand (85.513) i de sidste 3 år meget stabilt kørende med ca. 85-88.000 fugle pr. år. Denne gang sås over 1000 trk. mere koncentreret end sidste år og var begrænset til perioden 25/2 – 6/4 (sidste år: 11/2 – 15/4). På 4 dage sås mere end 5000 inkl. ny LF-rekord: 3/3 5290, 15/3 14.300, 16/3 5990 og 19/3 8585. Der var fart over feltet med Fløjlsand (1747), hvor der i år blev talt 34,2% af samtlige trækkende fra alle år 2009-2017 (!). Ni ud af ti af de bedste træktal fra lokaliteten er således også fra 2017 (!) – flest 4/4 120, 9/4 146 og 17/4 119. Noget af forklaringen kunne være, at jeg også så flere end normalt ved Gedser på vej ud af Østersøen sidst på sæsonen 2016 og især rekordmange lige i starten af 2017 (5/1 306 og 6/1 366 SV). Hidtil største antal sås af Hvinand (590), men dog stadig beskedne mængder og flest pri. april (179).

Skalleslugertotalerne endte på: Lille Skallesluger (37), Toppet Skallesluger (8338) og Stor Skallesluger (166). For de Toppedes vedkommende blev det ellers slut på 4 år i træk med

over 10.000 pr. sæson samt nu også noget mere beskedne dagsmax.: 5/3 593 og 6/3 480. Antal trækkede fugle efter endt obstid blev også i år opgjort ud fra opgjorte halvtimetotaler samt lignende dage og skønnet til ca. 1200. Igen i år blev direkte østtrækkede fugle kønsbestemt. I alt 6404 fugle (76,9 %) blev bestemt og andelen af hunfarvede fugle endte på 40,4% (35,4% i 2016). Imidlertid har det vist sig, at det er for svært at få alle kønsbestemt korrekt, da 2K hanner først fælder sent på foråret og derfor ofte kan blive fejlbestemt til hunner. Et mindre antal af hunfarvede er dog bestemt til hanner alene på stor størrelse. Bemærk p.g.a. fældningsmønstret at hunner er angivet som ”hunfarvede” og ikke hunner. Projektet vil ikke blive fortsat i 2018.

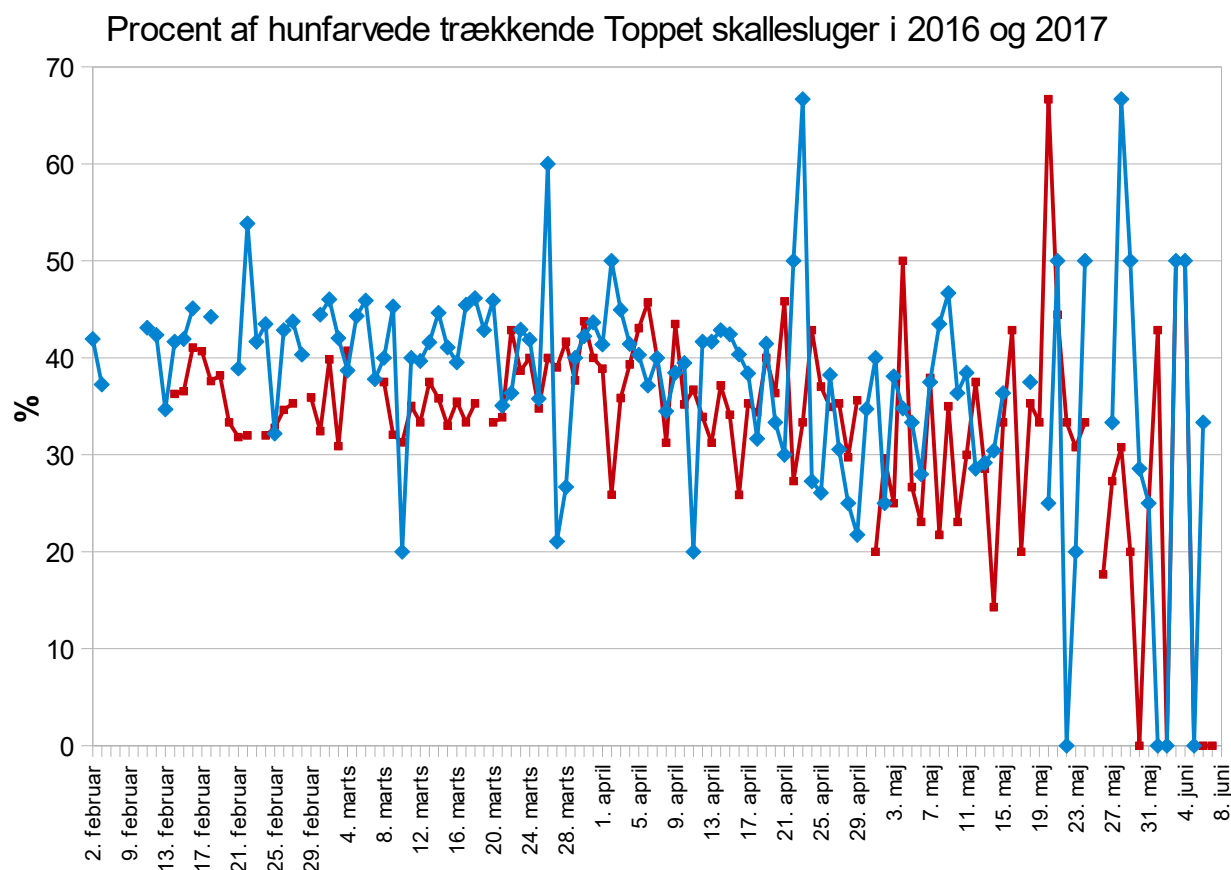

Fig. 1. Andelen af hunfarvede i procent af direkte østtrækkende Toppet Skallesluger i foråret 2016 (rød) og 2017 (blå) ved Hyllekrog. Enkelte ikke optalte dage (især i starten af perioden 2016) samt dage helt uden fugle (især sidst på foråret) er ikke angivet. NB De største procentvise udsving forekommer på dage med ganske få fugle. Projektet er afsluttet i 2017 (se tekst). Samlet andel af hunfarvede fugle: 2016: 35,4 og 2017: 40,4%.

Hele 3 arter af gribbe

Det blev til næstbedste år for Hvepsevåge (570) uden tallene ligefrem er prangende, men det er åbenbart, hvad lokaliteten kan præstere om foråret: 14/5 161 og 21/5 175. Dagsmax. er på 485 fra 11/5 2008. Stadig en opad gående kurve med hensyn til forekomsten af Sort Glente da 1/4 – 25/5 i alt 15 trk.+ 6 rst. (+ 1 rst. 26-28/6 udenfor standard forårssæson). De største dage blev 8/4 3 trk., 14/5 6 trk. og 20/5 3 trk.+ 1 rst.

Hvepsevåge, Hyllekrog 24. maj 2017. Foto: Preben Berg

Ny rekord af Rød Glente (94) på trods af fuglene bare stille og roligt dryssede igennem spredt udover hele foråret. Topdagene var således ganske beskedne: 1/4 6 og 14/5 7. Havørn (20) sås spredt trækkende igennem forårs månederne med højst 2 ind- eller udtrækkende over Femernbælt. Derimod var det suverænt godt med hele 3 arter af gribbe (!): Lammegrib 20/5 1 indtrk. og NØ, Ådselgrib 5/6 1 trk. V og så – godt nok udenfor standardsæsonen, men alligevel: Gåsegrib 25-27/6 1 rst. Alle fugle blev fotodokumenteret.

Gåsegrib, Lyttesholm, Saksfjed 26. juni 2017. Foto: Lars Paaby

Sæsonrekord nr. 2 blev Rørhøg (143) hvor de største dage faldt med 13/4 18, 14/5 8 og 25/5 8. Næstbedste total af Blå Kærhøg (29) hvoraf de 16 fugle sås i maj (max. 3 fugle/dag). Vi skal åbenbart vende os til, at det nu er Steppehøge (6) vi ser og ikke Hedehøge (0), da 6 trk. (+ 0 rst.) af førstnævnte i tiden 17-27/4 og absolut ingen Hedehøge hverken af trk. eller rst. En total på lidt over snit på Spurvehøg (304) hvor 1/4 81 og 14/4 57 blev de største dage. Det blev et underligt år for Musvåge (1253). For det første blev det bedste år i 5 år, dernæst kun små tal fra marts/april (højst 17/3 128 og 1/4 125) og herefter et mylder af ungfugle i maj. I alt blev der set 365 fugle i maj imod normalt under 100. Årets topdage faldt også meget usædvanligt fra denne periode (!): 9/5 190 og 14/5 131. Det blev til en tangering af hidtil højeste antal fra 2015 af Fiskeørn (53), hvor flest kom forbi 9/4 6 og 14/4 9. Akkurat samme historie med Tårnfalk (93), dog med ny dagsrekord: 10/5 18 og 14/5 22. Over gennemsnit uden nævneværdige dage sås af øvrige falke: Dværgfalk (25), Lærkefalk (9) – rekord med en enkelt fugl + yderligere 6 rst. og Vandrefalk (13).

I kraft af at bestanden af Trane vokser, ser det ud til, at vi fremover kommer til at se flere fugle på lokaliteten. ”Vores” traner kommer tilsyneladende via den store rastepåls Diepholz Moorniederung syd for Bremen, hvorfor vi sagtens også kan se en del fugle i vestenvind, hvilket igen var tilfældet i år. Forårstotalen blev denne gang på (1752) og flest sås 14/3 805 (heraf 450 i en kæmpe flok kl. 14.28) og 22/3 263.

Lærkefalk, Lyttesholm, Saksfjed 11. maj 2017. Foto: Preben Berg

De arktiske vadefugle tilbage på sporet og Storspove holder sig heller ikke tilbage!

Efter sidste års kæmpe flop af de arktiske vadefugle kom de så afgjort tilbage på sporet i 2017. Strandhjejle (4978) gav den gas med 2½ gange så mange fugle som i hidtil bedste år fordelt på 9 dage i perioden 14/5 – 4/6. Flest sås 24/5 **2620** (25 flokke/max. 300 13.54-22.26), 25/5 **1899** (18 flokke/max. 450 13.38-19.24) og 30/5 330 (3 flokke/max. 200 13.43-15.29). Iøvrigt havde en del flokke både 24/5 og 25/5 meget besvær med at komme forbi havvindmølleparken Rødsand 2, hvor de fór frem og tilbage! Det blev til lige akkurat næstbedste år af Islandsk Ryle (18.723), som der sidste år blot sås sølle 322 af. Rylerne sås

koncentreret på 8 dage i tiden 23/5 – 1/6, flest 28/5 4570, 30/5 2875, 31/5 9240 og 1/6 1470. Mange af de større flokke blev i øvrigt fotograferet, hvorefter de talte antal blev korrigeret/præciseret herefter. Almindelig Ryle (394) kan også lige nævnes, selvom det stadigvæk kun er ganske små tal: 31/5 263. Også pæne tal af Lille Kobbersnepe (9426) hvoraf de største dage faldt ca. 3 dage førend normalt: 24/5 3950, 25/5 4583 og ellers højst 28/5 416.

Småspove (88) var atter i år i den anonyme afdeling uden nævneværdige dage. Igen i år super godt træk af Storspove (**18.162!**), men denne gang i stedet for en enkelt gigantdag som sidste år, sås i stedet 2 dage med godt over 5000 samt et par mere normale dage i 1-2000 klassen: 13/4 2009, 14/4 **8498**, 16/4 971 og 20/4 **5994**.

Fjordterne, Hyllekrog 23. maj 2017. Foto: Preben Berg

Overvældende stort antal af Fjordterne

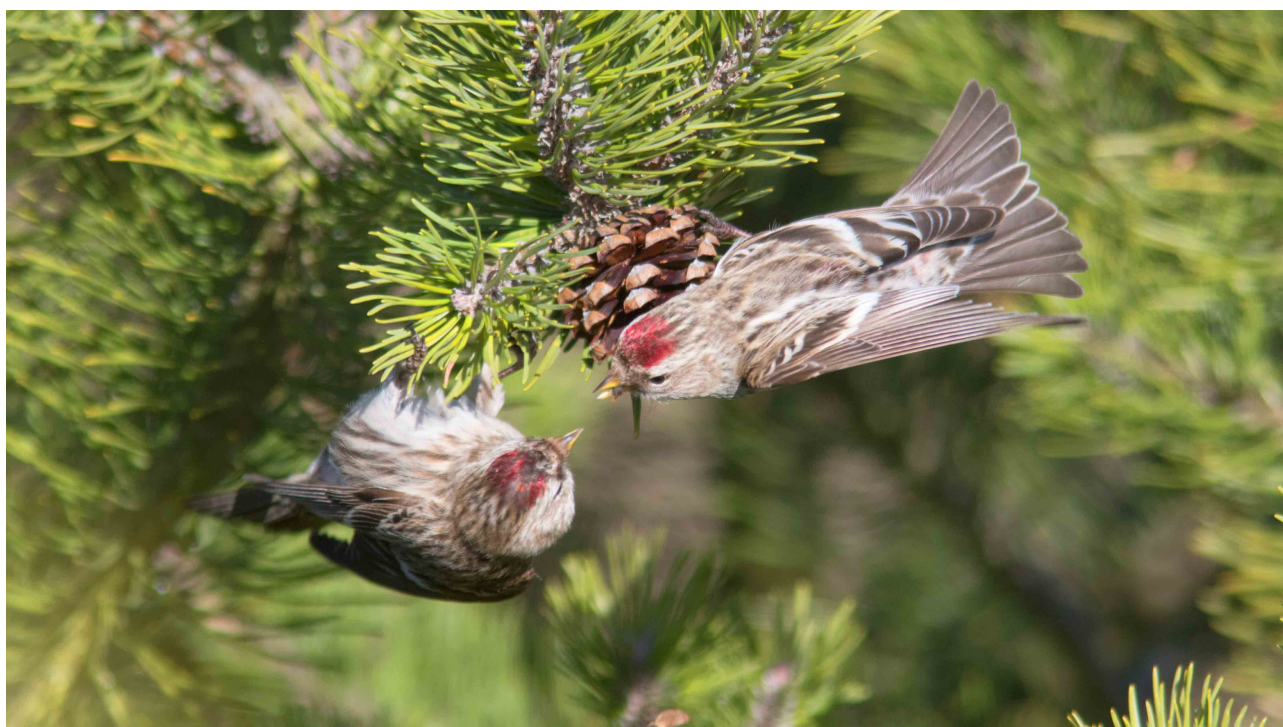
Et meget gennemsnitligt år for Almindelig Kjove (82), hvoraf der sås 20/4 13 og 24/4 også 13 fugle. Det er efterhånden 3 år siden, at der er set store tal af Dværghmåge (4566) og i år var således heller ingen undtagelse. Derimod var det et noget underligt år med forårstrækkende dværghmåger allerede sidst i februar og i starten af marts f.eks. 28/2 27 Ø. I marts sås max. 31/3 57, mens i april hvor de største tal normalt kommer i bogen sås kun 24/4 433 og 28/4 479. Forårets største tal faldt i stedet i maj måned...: 6/5 956 og 7/5 930.

Som sædvanlig ikke de store udsving på Splitterne (390), hvor flest sås 18/4 med 75. Et overvældende stort antal af Fjordterne (**21.491!!!**) blev set, hvilket er hele 10 gange så mange som det hidtidige gennemsnit (!). Den helt store dag indtraf den 29/4 med hele **13.200!** som ligeledes er 10 gange så stort som den hidtidige dagsrekord. De gik i gang kl. 9.20 og fortsatte til det blev mørkt. Allerflest sås over dagen mellem kl. 12.30 og 15.00 med mellem 1020 og 1480 i hver eneste halvtimes periode (!). Øvrige dage med over 500 fugle

sås 20/4 1235, 28/4 848, 6/5 1127, 7/5 878 og 10/5 1541. Sidste større dag blev 28/5 256 og i denne juni sås blot 12 fugle, hvilket nok heller ikke er så mærkeligt med alle de fugle, som ellers har passeret tidligere på sæsonen!

Det blev også et ganske fint år med Havterne (4295), hvor flest sås 24/4 1244, 28/4 797, 29/4 1300 og 30/4 569, hvorefter arten på usædvanlig vis stort set allerede var slut for i år! Ny rekord af Dværgterne (147) hvor hovedparten af fuglene blev set i perioden 20/4 – 7/5 med flest 1/5 22. Desuden også mange four. fugle ult. april med op til 25/4 27. Sortterne (117) er tilbage med mere middelmådige antal, men som sædvanlig store udsving de forskellige forår imellem. De største tal var denne gang: 6/5 56 og 13/5 22.

Atter ikke så meget at berette om for alkefuglene vedkommende Lomvie (48), Alk (49), Alk/Lomvie (24) og Tejst (3).

Gråsisker, Saksfjed 24. marts 2017. Foto: Preben Berg

Forårets spurvefugle m.m.

Som sædvanlig ikke større sæsontotaler af gruppen spurvefugle og lignende end hvad der kan ses på en enkelt dag ved nogle af de andre træklokaliteter. Nogle af de bedre forekomster herfra var dette forår: Sanglærke (467) med flest 21/2 136; Landsvale (1034) med flest 6/5 170; Engpiber (2277) med flest 17/4 1650 og 23/4 225; Bjergvipstjert (6 trk.+ 2 rst.); Silkehale (73 trk.+ 67 trkf.+ 70 rst.) med største dag 21/2 7 trk. S + 67 trkf.

Af kragefugle var det kun lige Allike (2584) hvor det flaskede sig lidt og her med flest 21/2 370, 14/3 1200 og 16/3 344.

Af finkefugle, hvor der traditionelt er det bredeste udvalg af småfugle her på lokaliteten, kan nævnes Bog-/Kvækerfinke (2760) med flest 30/3 1850; Stillits (69), Grønsisker (2023) med flest 30/3 388 og 31/3 370; Tornirisk (399); Gråsisker (100) og Lille Korsnæb (69 trk.+ 38 trkf.).

Lammegrib, Hyllekrog 20. maj 2017. Foto: Preben Berg

Ådselgrib, Vestlolland 5. juni 2017. Foto: Lars Paaby

Skestork, 4 Kongeederfugle, 3 arter af gribbe, Lille Skrigeørn og Pileværbling

Af øvrige subhits og andre fåtallige arter kan nævnes (inkl. rastende fugle i området):
Islom 25/5 1 rst., Sule 18/2 – 4/4 i alt 8, Rørdrum 16-17/5 1 sy., Silkehejre 12/6 1 rst.,

Sølvhejre 16/1 1, 6/5 1 og 11/5 1 alle rst. samt 5/6 1 trk., Sort Stork 25/4 1 NØ og 25/5 1 trk. S, Hvid Stork 16/3 1 trk., 14/5 3 trk. samt 20/5 2-3 OF., Skestork 15/5 1 rst., Nilgås 22/3 2 trk., Kongeederfugl 12/3, 16/3, 22/3 og 31/3 alle dage 1 ad. han trk., Lammegrib 20/5 1 trk. NØ, Ådselgrib 5/6 1 trk. V, Gåsegrib 25-27/6 1 rst., Steppehøg 17-27/4 i alt 6 trk., Lille Skrigeørn 20-21/5 1 trk. efter rst., Sortgrå Ryle 11/2 2 trk. Ø, 15/3 3, 13/4 3 og 14/4 2 alle OF, Odinshane 1/6 1 trk., Mellemkjove 3/5 1 trk., Sorthovedet Måge 27/3 1, 15/5 2 og 4/6 2 alle trk., Kaspisk Måge 31/3 1 trk. og 13/4 1 OF, Ride 26/3 1 og 2/5 1 trk., Rovterne 24/5 1 trk., 27/5 1 OF og 27/6 2 trk., Mosehornugle 5/1 – 14/5 i alt 11 rastobs af 1 fugl, Isfugl 15/1 – 9/3 i alt 9 obs af 1-2, Biæder 21/5 2 trk., Vende-hals 1/5, 2/5, 4/5 og 2/6 1 alle 1 rst., Sortstrubet Bynkefugl 3 ynglepar, Skovsanger 8/5 1 og 15/5 1 sy., Rødtoppet Fuglekonge 17/3 – 5/4 i alt 11 obs af 1-2, dog 17-18/3 3 rst., Pirol 18-30/5 i alt 4 obs af 1-2 samt efterfølgende 0-1 ynglepar i FVF, Gulirisk 31/3 – 25/5 i alt 11 trk.+ mindst 16 rst., Hvidsiskan 11/2 1, 12/2 1-2 og 27/2 1-2 rst., Hvidvinget Korsnæb 16/2 2 trk. og Pileværling 6/5 1 ad. han rst.

Rødtoppet Fuglekonge, Saksfjed 2. april 2017. Foto: Preben Berg